

TORONTÁL

Budapest
Tek Nemzeti Muzeum

Megjelenik naponta reggel. — Szerkesztőség, kiadó-
hivatal és nyomda: Becskerek (Nagybecskerek),
Sepp Krafft (Zápolya) ucca 3. szám. — Telefon 21.

CSÜTÖRTÖK, 1943 JULIUS 22

Előfizetésben:

Évente . . . . . 600 félévre 300
negyedévre . . . . . 150 havonta 50

Üzennek a becskerei harangok...

Első ízben, nagyon hosszú idő után ismét elindul a „Torontál“ az anyaországba. Lázás izgalomban van mindenki, a szerkesztőségtől kezdve, a technikai személyzetig. Mindent szeretnénk adni olvasóinknak, a szívünket, a lelkünket. Tökéletes és sajtóhibamentes cikkeket. A szerkesztő szorongó szívvel ült le az íróasztalhoz, hogy megírja első üzenetét annál az asztalnál, ahol már sok és ma nagynevű elődje ült. A korrektor árgus szemekkel vigyázott, hogy a sajtóhibákat kiküszöbölje. Az expedíciós osztályban is fennakadással ment a munka. Hiszen az, aki most első ízben engedi utnak a lapot ismét az anyaországba, még emlékszik a nevekre; még ismeri az „uj“ előfizetőket, mikor még a megyeházára, a pénzügyigazgatóságra vagy az árvaszékre küldte a lapot nekik. Miközben ragasztja a címeket, felsóhajt: „Istenem, hát még éi — de szeretném még egyszer látni.“

Megvagyunk győződve, hogy az anyaországi olvasónk is ilyen meghatottan veszi kezébe a „Torontál“-t, azt a lapot, amely valósággal nélkülözhetetlen tárgya minden bánátnak. Minden bizonyára anyaországi olvasóink között lesznek olyanok, akik úgy járnak, mint mi, amikor a címet ragasztottuk és a cikkeket irtuk, megkönnyeztük. Pedig nem is olyan régen, mikor még bánátiak voltak, de nagyon szídták a „Torontál“-t: „Nincs benne semmi. Igazán nem is tudom, miért jelenik meg ez az újság?“

Szeretett anyaországi olvasónk, most megmondjuk, miért jelenik meg a „Torontál“. Mi nem akarjuk a világot emésztő problémákat megoldani, még arra sem törekszünk, hogy mi közöljük elsőnek Rio de Janeiro és Tokió híreit. Mi csak átszeretnénk menteni a mából és a multból, mindennapi életünkéből mindazt, ami szép és értékes; hogy erre milyen szükség van, annak legékebb bizonyosága, hogy a „Torontál“ már hetvenhárom éves.

Azt is irtuk a cikkünk elején, hogy szépet és jót szerettünk volna adni. Nem tudom sikerülni fog-e? Most nem a szokásos frazelógiával szeretnénk cikket írni, hanem itt a sorokban és a sorok közt valamennyiünk lelkét és szeretetét próbáljuk eljuttatni azért a végtelen szeretetért, amellyel bennünket, a „Torontál“-t várják. Talán épen ezért nem lesz olyan jó és szép ez a szám, mert elfogodottak vagyunk, de higgyék el olvasóink, hogy nem csak a néma sorokat küldjük, hanem a szívünket is.

Üzennek a becskerei harangok, most már nemcsak alkalom adtán, hanem hétről-hétre küldik a bánáti ujdonságokat.

A Miusz és Orel térségben heves harcok dülnek

Berlin, július 21.

A keleti harcvonalon a bolsevista támadások tegnap is összeomlottak a német csapatok légi erők támogatása védelmén. A csaták során ismét elpusztult 562 ellenséges páncélos harckocsi.

A Kubán-hídfőnél, Krimszkájja nyugati részén, magaslati állások ellen ismételten indított szovjet támadások nagyrészt már a készenléti állásokban vereséget szenvedtek.

Ujabb erők harcbevételével az ellenség megismételte heves áttörési kísérleteit a Miusz és a Donjec középső frontszakaszán. Az áttörési kísérleteket a német védelem változatos és szívós küzdelmekben elhárította.

Bjelgorod északi harcteréről csak helyjelentőségű csatározásokról érkeztek jelentések, de az Orel térségben továbbra

is folyamatban vannak a heves védelmi csaták. Sűrűn megismételt ellentámadások során a bolsevista csapatok több helyen visszavonulásra kényszerültek. Más pontokon megállásra kényszerítették az ellenséges gyalog- és páncélos harckocsi egységeket.

Szicília szigetén több ellenséges gyalogos és harckocsi kötelék támadásait verték vissza heves küzdelmekben a német utóvédcsapatok, a légi-erőtől hathatósan támogatva. A német és olasz harcrepülőek tegnap is sikeres támadást intéztek az ellenség utánpótlási vonalai ellen. A támadások során, többek között, bombatalálat következtében elsüllyedt egy ellenséges 10 ezer tonnás ellenséges szállítóhajó.

Német harcrepülőek, elmúlt éjjel támadást intéztek Málta szigete ellen.

XII. Pius:

Életem legkegyetlenebb megpróbáltatása Róma elleni légitámadás volt

Róma, július 21.

Róma elleni légitámadás részletei lassan válnak ismeretessé. Mint az olasz hírközlő iroda jelenti az ellenség mintegy 500 repülőgéppel támadta a várost. Mint utólag beigazolódott a támadást kizárólag amerikai repülőek hajtották végre.

Az olasz légvédelmi tűzerőség 7, míg a vadászgépek egy ellenséges repülőgépet lőttek le. A polgári halálos áldozatok száma 166, míg a sérültek 1659. A tegnapi napon Viktor Emánuel király és császár feleségével meglátogatta a bombá-

zott negyedeket és utána látogatást is tett a kórházakban.

Az egész világ közvéleménye nagy meglepéssel vette tudomásul a pápa együttérzését. A háború kitörése óta a pápa most hagyta el először Vatikánvárost. Az olasz hírközlő iroda jelentése szerint a pápa a torinói érseknek nyilatkozott a bombázással kapcsolatban és a pápa a következőket mondotta: „Életem legkegyetlenebb megpróbáltatása Róma elleni légitámadás volt“.

A San Lorenzo bazilika a pápai állam tulajdona. Művé-

A német tengeralattjárók folytatják sikeres tevékenységüket

Berlin, július 21

A Berliner Börsenzeitung foglalkozik a német tengeralattjárók tev-

kenységével. A német lap megállapítja, hogy ebben a hónapban is a német hadiellenítés már hat esetben foglalkozott a tengeralattjárók sikerével. A német tengeralattjárók a háború kitörése óta 325 millió tonna ellenséges hajóúrt súlyosztettek el.

szettörténészek értékelése szerint ez a templom Róma 5 ik legszebb és legértékesebb temploma.

A bombázott városnegyed sok ezer hajléktalan lakója az első éjszakát a Vatikánvárosban, a Szent Péter templom oszlopsorai alatt töltötte. Öszentése a Pápa a bombázás károsultjai részére 60.000 lírát ajándékozott.

Az angol lapok nagy cinizmussal foglalkoznak a bombázással és igyekeznek magukról elhárítani a felelősséget az okozott károkért.

Sziciliában a tengelycsapatok sikeresen ellenállnak

A német hírközlő iroda jelentése szerint, Sziciliában a tengelycsapatok szívósan ellenállnak a szövetségesek felfejlődési kísérletének. Az ellenség a tegnapi napon nem tudott térférséghez jutni.

Olaszországban erélyes védelmi rendszabályokat hajtottak végre

Róma, július 21

Az olasz hírközlő iroda jelentése szerint az olasz kormány elrendelte, hogy az 1922—27-es kocsztály azon tagjait, akik nincsenek még mozgósítva, állítsák be munkaszolgálatba.

Az olasz kormány intézkedéseire az összes márvány bányákban rögtön beszüntették az üzemet.

A pápa tiltakozását jelenti be a Szt. Lorenzo bazilika bombázása miatt

Róma, július 21

Az olasz hírközlő iroda jelentése szerint XII. Pius pápa Rooseveltnél követe útján tiltakozását jelentette be a Szt. Lorenzo bazilika bombázása miatt.

India háborus erőfeszítésétől függ, hogy megkapják az önkormányzatot

Amszterdam, július 19

A brit hírszolgálat jelenti, Wavell tábornagy az indiai hivatalban a sajtó képviselői előtt kijelentette: India a szövetségesek hadászata számára életfontosságú támaszpont. Megjegyezte még, hogy Indiának a háborus erőfeszítés teien végzett teljesítményeitől függ az a lehetőség, hogy megadják neki az önkormányzást.

Én is üzenek

A jó öreg „Torontál“ rendes utlevéllel a tarsolyában elindul az anyaországba, hogy elbeszélgesse régi ismerősökkel, hogy bánáti történeteket duruzsoljon talán feledésbe merült tájakról, emberekről az öt szivesen befogadók füleibe.

Az idők változtak, ő megmaradt a réginek, elmond mindent. Itt-ott torkára forrasztják ugyan a szót, de évtizedes gyakorlata folytán megtalálja a módját, hogy a sorok között felcspajon áruklodónak. Mint minden vérbeli újság.

Most, hogy átlépi a határt, ahol rég nem látott hazafiai üdvözölheti, ele van mondanivalóval. De úgy van vele, mint mindenki, aki egy szusszra szeretne mindent leadni, éppen keveset beszél.

Ugy hiszem pusztán megjelenése is olyan hatást vált ki, mint egy rég látott szerett rokon, akinek már azért is örülünk, hogy láthatjuk. Örülünk, mert vele együtt emlékek elevenednek meg és a betükön túl felsorakoznak kellemesen eltöltött percek, órák, melyeket a falánk esztendők loptak el, de szépségüket nem tudták elhomályosítani.

A ház, ahol a „Torontál“ született és ahonnan most ki-kirándul „külföldre“, ott öregszik a régi helyén, az azóta többször átkeresztelt utca régi házai közt szerénykedve. Csak a vele szemben épült modern gyermekotthon jelzi, hogy az idő homokóráján lefutott néhány esztendő azóta.

A „Torontál“ régi szerkesztői közül a háború óta itt Becskereken tartózkodik dr. Brájner Lajos, a Bánságban azóta megalakult magyar újságírók egyesületének elnöke, ki széleskörű tudásával a még hetyke legénykorát élő „Torontál“-t szerkesztette. A régi kapcsolatok folytán, még mindég rajongó szeretettel veszi körül, ma is munkatársa és nincs olyan nap, hogy a szerkesztőség szentélyét meg ne látogatná. Későbbi szerkesztője Juhász Ferenc, aki az újságíró egyesület elnöke, a néha szerkesztői zavarokkal küzdő lapnak mindenkor készséggel felajánlotta értékes szolgálatait. Most már évek óta egy tehetséges fiatalember, Dániel Gy. László szerkeszti és ötletes elgondolásaival emeli a lap színvonalát, melyért a felelőséget egy szépasszony özv. dr. Mara Jenőné vállalja, aki dédelgetett kedvencét, a „Torontál“-t elindítja a magyar határ felé.

Mit üzenünk vele? Bánát szerelmének, kiknek lelki szemei elé a „Torontál“ elviszi Becskerek látképét is? Külső képe alig változott. Igen, a Béga még mindég úgy nyújtja el magát Becskerek város közepén, mint régen hátán kis csolnakokba ringatva az utasokat egyik partról a másikra. Nyár van és ezért első sorban magára kényseríti a figyelmet. Lomha, hűs testét a felcseperedett generációnak kínálja lehülésre. Őket öleli, lágy hideg szorítással, velük rohan uszó, poló versenyeken és gyémántcseppekkel szolgál az egymást „spriccelőknek“. A Fischer uszoda pedig, megnyűtt ábrázatával változatlanul ott hintázik, a fürdőzők irányított ritmusára, fél szemmel a regatta épülete felé sandítva. A regattaház titokzatos hallgatással örködik karcsu csónakjai fölött, melyeken váltakozó ifjuság koptatja le a multak hol békés, hol viharos emlékeit.

A Béga lassan, türelmesen somfordál tovább, napokat, éveket söpör el kalandos utja nyomán. Partjain új házakra, figyel fel új hangokra, új játékokra, új panaszkokra, de esténként, amikor alszik a város, az ott felejtett vihártálló vén fák lábaihoz kuszva, halk csobogással multakról és egy megálmodott szebb jövőről mesél.

K. Végh Vilma.

EGY NEMZEDÉK KÉSZÜL A JÖVŐRE

KÉPEK ÉS GONDOLATOK A BECSKEREKI BMKSZ IFJUSÁGI ALOSZTÁLYÁNAK MŰKÖDÉSÉRŐL

Nagybecskerek, július 21.

Barnásszürke, egyemeletes szálloda néz az élénk Prinz Eugen térre (Korona tér). Az épületről nem hirdeti fölírat, hogy itt a BMKSz ifjusági alosztálya ültötte föl vezérkari szállását, mégis idetalál az, aki bajtársias kézfogásban erőt keres a hazafias munkához. Előtte, ugy este felé, amikor a műhelyekben megáll a munka, elcsendesednek a zakatoló gépek s a hivatalokban a toll a tintatartó mellé fekszik, kisebb csoportok találkoznak össze, de jönnek egyenként is fiatal leányok, fiúk foltos munkaruhában vagy egyszerű hétköznapiban. Mindannyian homlokukon a fáradtság égő pecsétjével térnek be az épület szökőkutas udvarába s onnan az olvasóterembe.

AZ OLVASÓTEREM NYÁRON

A szerény olvasóterem és mellette egy egész kicsiny iroda — ez már egy külön világ, külképe leírható, de láthatatlanul a lelkekbe vesző határait már meg nem jelölhetjük: a józanító valóság és az álmok mesgyéjén ingadoznak az előretolt őrsök. A sima falakat nagy, színes plakátok tarkítják és ügyes kezekkel cikornyásan irt lelkésítő jelszavak lobognak rajta pirosan. A terem közepén két hosszú csiszolt lapu olvasóasztal, ezen megtalálhatók az összes nálunk kapható magyar újságok és képeslapok. Nem sokan tolonganak az asztal körül, de itt-ott mégis látunk mélyen a gondolatokba merült olvasót kiterített újsággal. Van olyan tag is, aki otthon olvas, itt pedig szivesebben rádiót hallgat. Az izléses kivitelű, már nem is közönséges teljesítményű gramfonos rádió körül mindig nagy a forgalom.

A mai ifjak csak úgy mai igazán, ha az eseményekről idejében tájékozódott, figyelni tehát a híreket, a haditechnika új csodáiról szóló ismertetéseket és gondosan megjegyzi magának a modern gazdálkodásról hallott szakelőadásokat. De szivesen élvezi az edzésés, könnyű zenét és a népdalokat: (az utóbbit bámulatos zenei érzéssel sajátítja el).

Most általában nem sok tag látogatja az egyesült helyiségeit. Ilyenkor nyáron az ifjuság egyesületi tevékenkedése egy természetes mélypontra szokott süllyedni, de így van ez máshol is. A júliusi napsugaraktól fölhevített bánsági levegő ráfekszik a városra, elernyeszti a tavaszi fuvallatokban frissességgel telt izmokat; a fáradt testek a Begahűsítő zöld vizébe kíváncskoznak.

SPORTÉLET

De a jelek után tévedés lenne azt hinni, hogy a munka szünetel. El kell csak menni a vásártéri Hajrá-sportpályára, a késő délutáni órákban ott van az ifjak java. Einberger József csapatparancsnok irányítása mellett torna és könnyűatlétikai gyakorlatokkal acélosítják izmaikat. Egymással neves versenye kelve, igyekeznek a keménykötésű legények elérni testi képességeik felső határát. És bizony, ki hinné, nem nézik azt, hogy egyik-másik már 10 órát is áttornászott a gyalupad mellett vagy az üllőnél. Uditó játék nekik ez a testedzés. Öröm nézni, amikor vidáman, pajkosan átrobognak a pályán csak azért, hogy a légáramlat végigbizsergesse szabadon hagyott testrészeiket. Az irányító arról is gondolkodik, hogy változatos is izgalmas legyen a szabadban való foglalkozás.

A fiuk, ha úgy tetszik, labdarugó csapatokat rögtönöznek, a leányok pedig népies játékokkal szórakoznak. Itt mindannyian jókedvűek, ropogos katonadallal kezdik és dallal bucsuznak a testedzéstől.

Megkérdézzük a vezetőt, — aki különben mint labdarugó is népszerű — hogy nincs-e szándékukban nyilvános versenyen is bemutatni az eddig elért eredményeket?

— Ha az érdeklődés és a teljesítmény továbbra is fokozódik, őzre egy nagyszabású mezei futóverseny keretében lépünk a nyilvánosság elé. Most még a kezdet kezdeténél tartunk, de a biztató jelek nagy reményekre jogosítanak...

FALIUSZAG, PÁLYÁZATOK...

A sportéleten kívül jelenleg még két dolog foglalkoztatja különösen a BMKSz ifjusági alosztályát: a falijuság és a pályázatok, a leányokat pedig a kézimunkaverseny. Az első szinte új megvilágításba helyezi az egész működést, érdemes vele foglalkozni.

A kis faliközönség „Bánsági Ifjú ág“ címen hetenként jelenik meg egy példányban, az olvasóteremben. Izléses, színes kivitele az elő pillantásra megragadja az olvasót, aki pedig figyelmesen egyszer végigolvassa, az máskor is megkeresi. Rövid cikkek, elmefuttatások, hírek, földrajzi, tudományos és történelmi ismertetések vannak benne; foglalkozik azonkívül gazdasági és társadalmi kérdésekkel, témaköre ugyszólván mindent felölel. A falijuság hetenként egy verset és több igen érdekes képet szokott közölni, de nem feledkezik meg a viccekéről sem. Megjelenésével egy erősen érezhető hiányt, az ifjusági sajtót igyekeznek pótolni. Ezért komoly értéket képvisel. Lehető éget nyújt eddig általánosan nem ismert problémák feltárására és megvitatására, előmozdítja az önbírálat kifejlesztését és közelebb hozza a jövőről alkotott elképzeléseket.

Kapásból kiragadunk néhány nagybetűs címet a megjelent számokból. „Ismerd meg országotat és szomszédait“, „Kertmagyarország“, „A háziiparról“, „Pathó Pál és társai“, „Ezt illik tudni Finnországról“, „Az ifjuság szerepéről“ — csupa időszerű és bennünket közelről érintő témák ezek, bárki szivesen olvassná az írásokat. Érdekes megemlíteni, hogy minden írás ifjusági tollakból kerül ki. A szerkesztést Korom Tibor intézi, szorgalmas munkatársai pedig Benkő Vilmos és Molnár Sándor.

A nemes versenyt kedvelők öröme a falijuság pályázatot irt ki „Milyen legyen a bánsági magyar ifjú“ címen, a legjobb dolgozatok díjazásban részesülnek. Ha ez a várakozásoknak megfelelő visszhangra talál, a pályázatok hosszú sora következik.

DÁMÁK HELYETT CSALADANYÁK AKARUNK LENNI!

Mig az eddigi munkában a fiuk foglalkoztatásán volt a hangsúly, most lassan áttérődik a figyelem a leányokra is. Az új tervek alapján a leányok is elsővonalbeli szerephez jutnak. Ezt maguk a leányok követelik állandóan növekvő kezdeményezési készségükkel. Legutóbb például kézimunkaversenyre hívták föl egymást. Ők mindig céltudatosabban és bátrabban vállalják a közös sorsot és fiatalos lelkesedéssel igyekeznek a fiuk segítségére

lenni, mert tisztán áll előttük, hogy a két nem együttes, egymást támogató és kiegészítő munkájával lehet csak teljes egy nemzedék emberibb megélhetést igénylő törekvése.

Eddig 120 rendszeren eljáró tagot számlál a leánycsapat. Kiss Ilonka és Csala Irén vezetése mellett állandó testgyakorlatokat tartanak és nemzetvédelmi alapismeretekről szóló előadásokon kívül gazdaságos háztartásból és főzésből nyernek értékes oktatást. Hogy a könnyörtelen életharcra való készülődésük mennyire helyes irányban halad, bizonyítják Kiss Ilonka leánycsapatparancsnok szavai, aki bajtársnőjével nevében a következőket mondta:

— Cigaretta és pöffeszkedő dámák helyett házas családanyák akarunk lenni s otthon építő férfaink mindenkori segítőitársai. Még sokat kell tanulnunk, hogy hivatásunkat a mai idők követelményeinek megfelelően láthassuk el...

IFJAK AZ ÉLEN

Az alosztály mai tényleges vezetői, szemben az alakulásnál rögtönzött választmánnyal, ugyszólván teljesen az ifjuságból rekrutálódtak. Ennek a javára írható tehát a föllendülés is. Oláh Lajos az alosztály elnöke általánosan ismert szervezői képességeivel sokoldalú elfoglaltsága mellett is állandóan az ifjuság ügyénél áll. Gyurák József ügyvezető elnök és Mihákovits Ferenc titkár, minden szabadidejüket fölhasználva, szível, lélekkel a munka országnak részét viszik. Új tervek kidolgozásán fáradoznak, bővítenek, javítanak pihenés nélkül. Oszlopos tagjai még a választmánynak: Kószó Imre és Hegedüs Sándor.

MÉRLEG

Mostoha körülmények között, nélkülözve egy rendes egyesületi helyiségeket, anyagi eszközöket, mint az ifjuság értelmiségi rétegét, valamint a tanuló ifjuságot, ez az alosztály elidült az ifjusági mozgalom rögös, széles, de a fölemelkedéshez vezető nagy útján. Még nem lehet szó oly ifjusági szervezetről, amely, mint külön tényező a közéletben szerepelhetne. Hátra van még az ifjuság zömének a bekapcsolása a mozgalomba, a sajátos magyar eszmék csillogó tisztaságára való ráeszmélés, a kötelességteljesítés érzésének fölbresztése, az öntudatosítás, oktatás és nevelés minden téren.

Az első lépések a kemény talaj föltörését jelentették és egy olyan gárda toborzását, mely a nagy beszervezést és a kiszélesedett munkatervezeteket keresztülvitelét teszik lehetővé. Ez erőpróbnak is nevezhető, mert itt az ifjuság izmainak megfeszítésére volt szükség. A továbbiakhoz a magyar társadalom megértő támogatását kérjük.

Korom Tibor.

A fasiszta főiskolások munkaszolgálata

Róma, július 19

A fasiszta főiskolások szervezete a római egyetemen beiratkozott 27 000 hallgató közül 2082 hallgatót és 3044 hallgatót bocsátott a munkaszolgálat rendelkezésére.

A Nemzetközi Vöröskereszt tagjai Horvátországban

Zágráb, július 19

A genfi Nemzetközi Vöröskereszt bizottságának tagjai európai körutjuk során a horvát Vöröskereszt meglátogatására néhány napja Zágrábba érkeztek és néhány napig még ott tartózkodnak. Meglátogatták Budák külügyminisztert és a horvát Vörös Kereszt vezetőjét.

HIREK

nap	Julyus 31 nap
18	Kat. Kamil hv. Prot. Frigyes
Hétfő 19	Kat. Páli Vince Prot. Emilia
Kedd 20	Kat. Jeromos hv. Prot. Illés
Szerda 21	Kat. Dániel Prot. Dániel
Csütörtök 22	Kat. Mária Magd. Prot. Mária Magd.
Péntek 23	Kat. Apollinár Prot. Lenke
Szombat 24	Kat. B. Kinga Prot. Krisztina

Ma a Salvator (Schwarz) gyógyszerész (Alekszandrova és Szvetoszsavszka ucca, sarok) tart éjjeli szolgálatot.

Délben fél egytől 3 óráig csak az ügyeletes gyógyszerész van nyitva, a többi ezen idő alatt bezár.

A munkásbiztosító ügyeletes orvos a Becskerek (Nagybecskerek) egészség területére szombat este 6 órától hétfő reggel 6 óráig dr. Szavin Evgenije, lakik Zmaj Jovics 28. szám alatt.

ANNA...

A múlt világháború előtti idők legnevezetesebb nyári napja közeledik Anna napja... akkor tartották a leghíresebb bálakat.

A bálteremben, sok gyönyörűségesen szép fiatal leány és fiú. A legtöbb leánynak ez az első bálja.

Éjfélután van, a bál közeledik a vége felé. A cigány rázendít a nagy keringőre: Herkulesfürdői emlék... a fiatalok egymásba karoltak. Nem olyan mohón és nem tapadtak úgy egymáshoz, mint ma. Csak a szemük kereste a másikat.

Másnap... a fiú elment a szülőkhöz és megkérte a leány kezét. Ez a fiú nem tékozolta el az ifjúságát a „bárokban” és „víkendeken”, még fiatalon és életerősen kezdte a házasságot.

Most Anna napján, nincsenek bállok az emberek legfeljebb csendesen emlékeznek a „régis szép időkre”.

Az ember élete nem más, mint fejlődés, de az emberi gyengeség sokszor téves vágányra tereli a fejlődés útját sokszor visszazseretnének csavarni az idő kerekét ilyenkor okot emlegetjük a „régis szép időket”.

A világ mind a négy táján szólnak az ágyuk most nem nemzetek, hanem világnézetek állnak egymással szemben. Az egyik már bebizonyította, hogy csak az emberiség romlását hozhatja, a másik telve van a legszebb ígéretekkel a jövőre nézve.

Anna napján nem mulatunk, hanem komoly munkával építjük a jövőt.

Rekviumek a katolikus templomban. Csütörtökön július 22-én Székely Imre, Michael Mária Magdolna, Tass József, pénteken július 23-án özv. Ambrózy Mária, Barsi Pál, szombaton július 24-én pedig Paics Daniló és Zóra, Weszek Katalin lelki áldvéért tartanak rekviumet.

A Führer és a Duce találkoztak július 19-én

Vezéri főhadiszállás, jul. 21.

A vezéri főhadiszállás jelentése szerint július 19-én felső Olaszországban a Führer és a Duce találkoztak.

A találkozóval kapcsolatban nem adtak ki semmiféle hivatalos jelentést. A világ közvé-

leménye azonban megszokta, hogy a két nagy államférfi találkozója után rendszerint nagy események következnek be.

A hivatalos jelentést csak annyit jegyez meg, hogy Hitler és Musolini katonai tárgyú problémákat beszéltek meg.

„A hagyomány a magyaroknak igen nagy értékük”

Milánó, július 21

A „Popolo d'Italia” budapesti tudósítója tollából nagy cikket közöl Budapest-Róma címmel. A cikk egyik része az Ulein Reviczky Antal sajtófőnökkel folytatott beszélgetést tartalmazza és külön kiemeli, hogy úgy, mint Ulein-Reviczky Antal, a magyar politikai élet más vezető egyéniségei is kitűnően beszélnek olaszul és mélyen ismerik a latin kultúrát. A lap kiemeli, hogy Magyarország a legrégebb időkből fogva került kapcsolatba a római szellemmel és a magyarok hűsége az olaszok iránti ugyanilyen messzi időkben kezdődött már. Az olaszok mai is mindent kérhetnek Magyarországon, mert nyitott kapukat találnak.

A tudósító megírja, hogy bárhová tekint az ember Magyarországon, mindenütt érzi az évszázadok kultúráját. A tradíció a magyaroknak igen nagy értékük, mert ebből szerettek erőt a viharos évszázadok folyamán. Ez a tradíció nem akadályoz meg semmit. Legjobb példa erre a mai magyar hadsereg, amely modern, kitűnően felszerelt és vitézi tettet hajtott végre az orosz fronton. Elmondja a tudósító, hogy Kállay miniszterelnök is foglalkozott olasz tanulmányokkal. A cikket azzal fejezi be a tudósító, hogy Magyarország mindig a latin kultúráért harcolt és dolgozott a Pax Romana szellemében.

Legcsunyább bőr is megszépül állandó ápolás mellett. Pattanások, foltok, ránckezelések.

„THÁLIA”
kozmetikai intézet
Göring (Fő) utca 17. szám.

Szeplő elleni krémek. Fényvédők. Hormon krém éjjeli és nappali használatra. Session puder békebeli minőségben

A világhírű pagodákat is veszélyezteti a légi támadás

Tokió, július 21.

A légitámadások nemcsak Európában pusztítanak el potolhatatlan művészi értékeket, hanem a Távol-Keleten is, ahol a pompás keleti építészeti stílusnak több ugyancsak potolhatatlan becsértéke ment már ilyen módon tönkre. Legutóbb is az egyik leghíresebb burmai pagoda esett áldozatul egy bomba felitalálának. A pagodák csodálatos építményei, eltérően az Európában általános felfogástól, nem templomi épületek, hanem műemlékek, amelyeket Buddha tiszteletére építettek. Ezt a szót: pagoda, egyébként is csak Európában használják. Ezekből az épületekből Kinában, eredeti hazájában Indiában, végül Burmában találunk igen sokat. Tulajdonképpen Burma a pagodák igazi hazája. A burmai vidék és a burmai városok képeinek jellegzetességei ezek a páratlan pompájú, tarka építmények 60-70 méter magasak ezek a tornyok, a legpompásabbak azonban 125 méteres magasságot is elérnek. A hívek az ilyen nagyobb pagodák előtt elárúsító bódékban vásárolhatnak kisebb csomagokat aranylapocskákkal, amelyeket azután a pagodák belsejében a Buddha-

szobor körül körülhordoznak, majd a pap darabonként fölérősíti azokat hatalmas falfelületre. Ilyen módon állandóan friss fényben ragyognak ezek a különös szentelvek. Vannak pagodák, amelyeknek károázatos pompája egyszerűen felülmulthatatlan. A legpompásabb volt közöttük éppen az, amely Rangunban legutóbb egy légitámadás alkalmával elpusztult, a híres Svedagapagoda. A kerülete 400 méter, magassága 123 méter volt. A torony csúcán 4600 gyémánttal, smaragddal és rubinnal díszített zászló lobogott. Közvetlen alatta arany ék következett, amely hét gyűrűből és a torony sisakjából állott. A gyűrűkön 100 tiszta aranyból készült harang függött. Ha a szél fujta, leírhatatlan pompás harangjáték szólalt meg. Ezt az óriási méretű toronyépületet egy az alapjában elhelyezett ládacska fölé emelték, amelyben állítólag Buddha három eredeti hajszálát őrizték. Ezeket a keleti pompájú épületeket most szintén a legnagyobb mértékben veszélyezteti az az egyre erősödő légitámadás, amely az országot megszálló japán csapatok és az angol repülők között mind hevesebbé válik.

A kereskedelmi középiskola rendszer és magántanulóinak figyelmébe, Felhívom az iskola mindazon rendszeres és magánulóit, akik most június hóban a vizsgálatok alkalmával elégtelen osztályzatot kaptak és javítóvizsgálat letételére jogosultak, hogy kérvényeiket az igazgatósághoz címezve Aradáci ucca 24. szám alatt e hó 25-ig bezárólag hozzák el mellékelve iskolai bizonyítványaikat.

Ugyancsak ott kell átadni és szintén e hó 25-ig a felvételi vizsgálat iránti kérvényeket, melyhez a kisérettségi bizonyítványt kell csatolni.

Kérjük a „Gyöngyvirágos Huszárcsákó” szereplőit, hogy csütörtökön este 7 órakor jelenjenek meg a DMKSz könyvtár termében megtartandó próbán.

Eljegyzési hír. Gombár János és Laczkovich Aranka jegyesek. (Mindenkülön értesítés helyett).

Anyakönyvi hírek. A helybell anyakönyvi hivatalban a következő bejegyzések történtek. Halálozások: Einberger József 66 éves, Varga Ferenc 9 hónapos, Noveszák József 59 éves, Janrik Alekszander 29 éves, Harcsa Mária 20 éves, Milja Szlávka 41 éves, Krizsanov Ciril 68 éves, Halosi Irén 22 napos, Berasov Vojisa 10 éves, Fenyvesi Anna 18 éves, Keljacski Milán 78 éves, Hiermann Ferenc 9 napos, Babin Pera 17 éves Schneider János 53 éves, Vojnovics Bóra 22 éves Marker Walter 17 éves, Bognár Eszter 25 éves, Legó Jakab 76 éves, Jedinák Pál 42 éves.

Száj- és körömfájás járvány tovább terjedésének megakadályozása céljával Versec, Pancsova, Fehértemplom, Alibunár, Kevevára város és járás területén további rendelkezésig beszüntették a hatóságok az állatok felhajtását heti piacokra.

A londoni török nagykövet visszatért állomáshelyére

Konstantinápoly, jul. 19

Rauf Orbay londoni török nagykövet, aki rövidebb szabadságot töltött Istanbulban, Ankarába utazott, hogy Egyiptomon keresztül visszatérjen angliai állomáshelyére.

Emlékezzünk

Ha már olyan sokat emlegetjük azt a régi, szép és jó időt talán nézzük meg milyen is volt. Lapozzuk fel a Torontált...

1913 július 23

A Torontál főszerkesztője: Dr. Brájjer Lajos. Felelős szerkesztője: Somfai János.

Szomoru hirt közöl az első oldalon a Torontál kiküldött tudósítója: „Ronay Ernő temetése”. Jankó Ágoston alispán bucsuztatta az elhunytat. Jankó Ágostonnak gyönyörű szárnyaló, szép beszéde melyet megindított mindenkit s alig maradt szem szárazon. A gyászszertartást Magyarai Pál pápai kamarás, nagybecskerekí apátplébános végezte.

Még az első oldalon adja tudunkra a Torontál, hogy Ferenczy Károly és Szücs Laci fővárosi kabaré művészek 8 tagu elsőrendű társulatukkal kabaré előadást tartanak a Rózsa szálló kertjében.

A politikai része igen érdekes volt, fő tárgya a balkáni háború.

Irodalmi téren sem érdektelen a Torontál hírdetése. Somfai János új könyvét hirdeti: Két világ (egy kapitalista és egy szocialista levele).

Ifj. dr. Daniel Pál diszpolgársága. Torontálkeresztes község dr. Daniel Pál országgyűlési képviselőt a község érdekében kifejtett tevékenysége és „ezen telepesközség jövőjének megalapozása körül oly hervadhatatlan kiváló érdemei vannak dr. Daniel Pál köztisztelet és közszeretelben álló képviselőnek, hogy Torontálkeresztes község képviselőtestülete hódolata és ragaszkodása jeléül öt nagy lelkesedéssel a község örökös diszpolgárává választotta meg.”

Kivándorlás. A vármegye alispáni hivatalának jelentése szerint júniusban 102 utlevelet adtak ki 437 személyre, akik közül 228-an vándoroltak ki. Ezzel szemben a visszavándorlás igen csekély volt: 83.

A kerületi előjáróság hivatalos lapjának hírei

Malmok üzemengedélye. A Kerületi előjáróságnak a hivatalos lap 102. számában megjelent rendelete szerint a Bánát területén levő malmokban a raktáron levő anyagkészleteket 1943 július 30-ig fel kell dolgozni és azzal egyuttal a malom üzeme leáll. Azon malomtulajdonosok, akik az 1943—1944. gazdasági évben is üzemben akarják tartani malmukat, az engedélyért benyújtathatják ajánlatukat a becskerekai gabonaközpont vezetőjénél. Az ajánlatban fel kell sorolni. Az üzem leírását. Nemét (Motor, gőzhajtás). Kapacitás 24 órai a/apon. Mer.nyi hajtóanyagra van szüksége 24 órai üzembenállásnál. A raktár nagysága. Hogy a malom kukoricát is őröl-e? Ha van kukorica szárító, annak kapacitása. Ha van különleges berendezés, zab, árpa, paprika stb. őrölésére.

Külföldi rádiódíj. A Kerületi előjáróságnak a hivatalos lap 102. számában megjelent rendelete alapján, minden rádiókészülék után, tekintet nélkül arra, hogy használatban áll, vagy sem, 30 dinár különleges díj fizetendő, — kultúrcélra. A díj lefizetése azonnal esedékes. Annak fölhasználásáról a Kerületi előjáró hozza meg a döntést. A lefizetett díjról a rádiótulajdonos nyugtát kap. Aki 1943 július 31-ig nem fizeti le a különleges díjat, azt a hatóság 10.000 dinár büntetéssel sújtja és a rádiókészüléket elkobozzák. Nagybecskerekben a város kézbesítői a rádió tulajdonosokat otthon fölkeresik, a 30 dinár díjat beszedik és arról hivatalos elismervényt adnak.

Gépszijak bejelentése. A Kerületi előjáróságnak a hivatalos lap 102. számában megjelent rendelete szerint minden géphajtósíj tulajdonos köteles a használaton kívül álló géphajtósíjait az illetékes polgármesteri hivatal útján a Kerületi előjárósághoz bejelentésnek bejelenteni. A bejelentésnek magába kell foglalnia a síj vastagságát, hosszát és szélességét. A rendelet ellen vétőket a hatóság megbünteti.

Az idei méztermés. A hivatalos lap 102. számában a Kerületi előjáróság közli a mézgazdálkodásra vonatkozó 1943 április 9-én megjelent rendelet megváltoztatását. A változtatás abból áll, hogy méhtenyésztő köteles legkésőbb szeptember végéig minden egyes méhkas, illetve kaptár mézterméséből 2 kilogrammot az „Avis“ felvásárló állomásainál leadni, még pedig az érvényben lévő maximális napiáron. A méhtenyésztő ellenszolgáltatás címén a megszabott és leszállított mézmennyiség után kaptáronként 1 kg cukrot kap. A cukrot szintén maximális áron számolják el. Hogyha a méhtenyésztőnek az előírásos mennyiségen túli méztöbblete van, azt is köteles az érvényben lévő napiáron az „Avis“-nak leszállítani. A rendelet, illetve megváltoztatás június 25-én lépett érvénybe.

A DMKSz Beszerzési és Fogyasztási Szövetkezete Nagybecskerek felvessz azonnali belépésre agilis és a kereskedelem minden szakában jártas **ÜZLETVEZETŐ** Irásbeli ajánlatok személyesen a Főüzletben, Temesvári utca 15. szám alatt nyújtandók be. 738

ÜZENETEK az anyaországba

Felhívás anyaországi olvasóinkhoz!

A mai nappal elküldtük a Torontál egy mutatvány példányát azzal a kérelemmel, hogy amennyiben érdeklő Bánát egyetlen magyar napilapja, úgy kérjük juttassa el előfizetését budapesti szerkesztőségünkbe.

A Torontál minden csütörtöki számában családi vonatkozású üzeneteket közöl a bánátiak anyaországi hozzátartozói részére, tehát így lapunk útján szerettei felől rendszeresen kaphat értesülést.

A Torontál minden csütörtöki számát áll módunkban megküldeni és az előfizetés heti egy példányra negyedévre 4— pengő, félévre 8 pengő, egy évre 16 pengő. Az előfizetési összeget kérjük postautalványon vagy a postahivatalokban vásárolható csekk-lapon a következő címre előre beküldeni:

Mara Jenő, a „Torontál“ budapesti képviselője, Budapest, II., Főutca 8. szám, II. emelet.

A postatakarékpénztárnál vezetett csekk-számlánk száma 54.598.

Esetleges további felvilágosításokkal készségesen áll olvasóink rendelkezésére a Torontál budapesti szerkesztősége.

Fodor gyógyszerész, Balatonzamárdi. Üzeneteket olvastuk. Jól vagyunk. Üzenetek, Gizike hogy van. Csókolunk Anyukáék.

Melo Károly vendéglős, Szeged (Józsai részére alsóközpont). Kedves Öcsém, a hirdetésed olvastuk, nagyon megörültünk. Kérünk, azonnal üzenj, menni akarok. Mindnyájan jól vagyunk és csókolunk. Sok üdvözetet küld testvéred, Mariska.

Kész József nyug. ig.-tanítónak, Vilyány. Férjem 7-én meghalt. Egészséges vagyok. Adjatok életjelt magatokról. Mindenkit csókolok, Ricsi.

Einberger Mária Budapest, X., Strobl Alajos u. 7. Api július 7-én este 6 órakor meghalt. Mi egészségesek vagyunk. Mi van Lujzikával? Kézcsók mindannyioknak, Pipi.

Faluhelyi Ernő Pécs, Pappnövelde u. 11. Apa 7-én meghalt, közöld ezt rokonainkkal. Hogy vagytok? Remélhetőleg egészségesek vagytok. Minden rokont és ismerőst külön csókolok, Mancsi.

Gódor Antonia, Ujvidék. Nem tudom, mikor jöhettek. Egészséges vagyok. Csókol benneteket B. Gódor Nelly.

Üzv. Benedek Zoltánné, Balatonújhely. A küldeményt megkaptuk. Édesanyánk egészséges. Üzenj az „Uj Nép“ útján. Károly.

A BMKSz labdarugóbajnokság állása:

1. HAJRÁ	15	13	2	—	90:14	28	pont
2. SPARTA	14	12	—	2	65:15	24	„
3. ELŐRE	15	9	1	5	48:26	19	„
4. SCHWABISCHER	15	9	—	6	53:29	18	„
5. ROHAM	16	8	1	7	41:43	17	„
6. VÉGVÁR	14	7	1	6	22:30	15	„
7. TISZA	15	3	3	9	19:50	9	„
8. OLYMPIA	16	4	1	11	19:57	9	„
9. TURUL	15	2	2	11	16:66	6	„
10. LEHEL	15	1	3	11	15:58	5	„

A bajnokságból még három forduló van hátra. Azonban minden valószínűség szerint vasárnap dől el a bajnokság sorsa, amennyiben Torontálvásárhelyen találkozik a táblázat első két helyezettje a Hajrá és a Spárta. A Hajrá kétségtelenül sokkal nagyobb játékerőt képvisel,

Führer Andorné, Baja, Mészáros Lázár u. 32. Api születésnapjára minden jót. Potyiról fényképek utban. Miklós szerencsésen érkezett. Irénke.

Horváth Erzsébet, Péterréve. Üdvözlünköt küldjük férjem, Pavle és a 21 hónapos Andriška. Választ az Uj Nép-be kérünk. Testvéred: Sidasch Erz i, Kóvin, 475. szám.

Dr. Várady Imre Kolozsvár, Petőfi u. 2. Ti viszont üzenhettek „Uj Nép“ Ujvidék. Egészséges vagyok. Csókolok Hedvig.

Ország Sándorné, Tiszakálmánfalva. Szüleid egészségesek. Üzenetek az „Uj Nép“-ben, hogy vagytok. Biszak Albert.

Szítás András, Orosháza. Berci a ruháját Jákobnál keresse. Egészségesek vagyunk, sógora József.

Kalapáty Giza, Ujvidék. Adjál életjelt magatokról, Mi megvagyunk. Irén orvosi kezelés alatt van. Adolf be van vonulva. Gusztik jól vannak. Csókolunk, Vilma.

Polacsek Mihálynak, Apatin. Kedves szüleim, jól vagyunk. Üzenjenek az „Uj Nép“-ben. Csókoljuk A. M.

Balassa Rezső jegyző, Nagykáta. Kedves Betty és Rudi, értesítetek bennünket az újvidéki „Uj Nép“ útján, hogy vagytok, Elly fényképét megkaptátok-e? Augusztus 7-én lesz az esküvője. Pista és családja, Nagybecskerek.

Üveges családnak Bácskatopola. Üzenetet megkaptuk. Sándor javulóban a kórházban fekszik. Kató néniék üdvözlök. Zolikát és benneteket csókolunk. Szpisjak-család.

Öcsikém! Papiros megjött, 29. és 30-án Jánosnál leszek. Gyere ha lehet. Roppantul aggódom Miki miatt, nincs hír róla? A viszontlátásig csók Mamicid

Kelemen János, Ujvidék. Boldogan köszöntjük az első alkalommal valamennyien. E hó 29-én délelőtt vendéget kap Titel felől. Sok szeretettel köszöntjük, Maráné és Globus-nyomda

Erdélyi János és családja Nyiregyháza. Üdvözlünk benneteket, egészségesek vagytok. Üzenetet írunk az „Uj Nép“ Ujvidék útján. Gyula, Róza gyermekei és unokái, vejei. Laura nővéred, gyermekei, unoka és veje. Józsi bátyád. Anna nagyváradi címét kérem.

Halló gazdák!

100 db merinó birkával és 50 db báránnyal 753 **feles helyet keresek** Zevegyi György, Bóka (Bánát)

Főmolnári

ALLAST KERES

Kotormán János, Versec Vasut utca 44. sz. 750

Teljes 754

cipésműhely berendezés

eladó. 754 Cim a kiadóban.

Női fodrász-segédet keresek

MILÁN női fodrász-szalón, a postával szemben 757

Felsőruha varrathoz értő, ügyes

fizető-leányt

azonnali belépésre felveszek.

756 Cim a kiadóhivatalban.

Hirdessen a Torontál-ban

Rádióműsor

Csütörtön, július 22.

Budapest I.

10.15 A budapesti Honvédegyzenekar zenekara. — 11.15 Kamarazene. — 11.40 Képek a magyar természetjárás múltjából. (Fotóalbum). — 12.10 Radiozenekar. — 2.00 Rózsai Emil szalonzeneke játszik. — 3.00 Gáspár Lajos cigányzenekara muzsikál. — 3.30 „Öserdei történet“. Kovács Aurél meseje. — 4.00 „A mi székely dajkánk“. Dr. Hankiss államtitkár előadása. Felolvasás. — 5.00 Szórakoztató zene. — 5.30 „A takarékoság az energiagazdálkodásban“. Előadás. — 6.00 A Hungaria Park tánczeneke a játszik. — 7.00 „Szerelemi bajta“. Dalművészetek. — 7.55 „Séta az újvidéki Kereskedelmi Főiskolán“. A közvetítést vezeti Budinszki Sandor. — 8.20 Bizet: Kis zenekari szvit. (Milánói Scala zenekara). — 8.30 Az olasz rádió műsorából: Szórakoztató zene. — 9.00 „Csak egy levél“. Innocent Vince Ernő elbeszélése. — 9.25 Gé. zy Barnabás zenekarának műsorából. — 10.15 Melles Béla zenekar. — 11.10 Beethoven: II. szimfónia (D-dur), 36. mű. (Szimfonikus zenekar).

Péntek, július 23.

Budapest I.

10.15 A rádiózenekar műsorából. — 11.15 Sovinszky Laszlo szalonzeneke. — 11.40 „Étkész az egyes évszakokban“. Mikes Margit dr. orvosi előadása. — 12.10 melles B la zenekar. — 2.00 Radics Gábor tánczene együttese játszik. — 3.05 A Mária Terézia I. honvédegyzenekar zenekara. — 3.45 Honvédeink a szeretet szolgálatában. A közvetítést vezeti Hevessy Zoltán. — 4.00 Füzessy Emilia Grieg dalokat énekel. Zongorán kísér Földes László. — 5.00 Táncczene. — 5.20 „Az újvidéki nyári keresedelmi szabadegyetem“. Földesdy József előadása. — 6.00 Német hallgatóknak. — 6.20 Magyar dalok. Hajdu Anna énekel. Kiséri Horváth Dudás József cigányzenekara. — 7.00 Könyvnyiresti muzsika. A rádiózenekar hangversenye. — 8.25 Egy leány aki ölt. Ráth-Végh István előadása Corday Sarottáról halála 150 éves évfordulóján. Felolvasás. — 8.50 Rosita Serrano műsorából. — 9.10 „Richelieu emlékiratai“. Vigjáték egy felvonásban. — 10.10 A rádiózenekar műsorából. — 11.10 Magyar nóták.

A szerkesztésért és kiadásért felel

Özvegy dr. Mara Jenőné

Uri (Herren) ucca 7.

Szerkesztőség és kiadóhivatal

Sepp Kraft (Zápolya) ucca 3

Becskek (Nagybecskerek)